

Materiály využitelné pro jazykovou podporu dětí s OMJ v předškolním věku

Bednářová, J., Šmardová, V. (2011): Diagnostika dítěte předškolního věku. Co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let. Computer Press, Brno.

Publikace je zaměřena na sledování a rozvoj následujících oblastí:

- motoriky, grafomotoriky,
- zrakového vnímání,
- sluchového vnímání,
- vnímání prostoru,
- vnímání času,
- základních matematických představ,
- myšlení a řeči,
- sociálních dovedností,
- sebeobsluhy (samostatnosti),
- hry.

Orientuje se na populaci předškolních dětí. Čtenáři jistě budou rodiče – jsou prvním učitelům s nezastupitelnou úlohou pro pozdější vzdělávání. Chtějí je dále rozvíjet, chtějí vědět, jak na to.

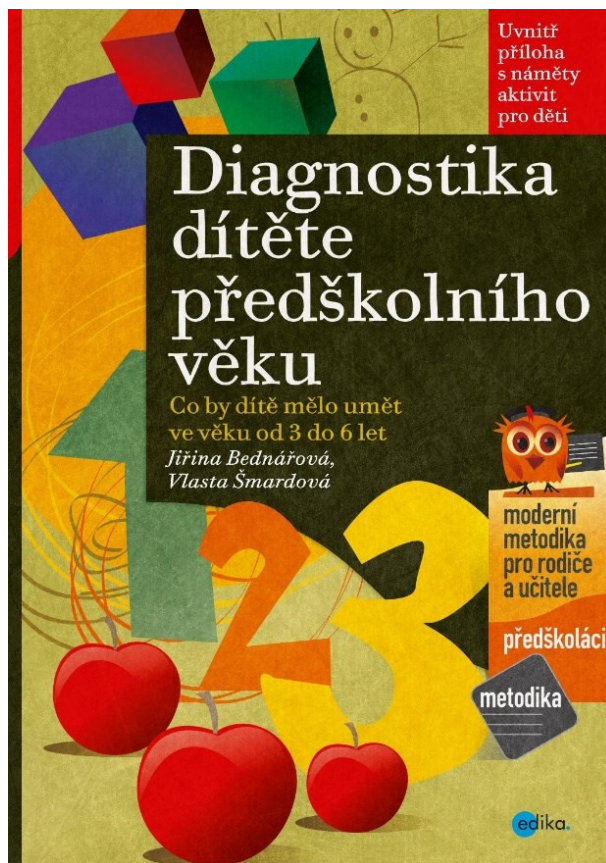
Publikace bude dobře sloužit i učitelkám MŠ, jelikož může doplňovat rodinnou výchovu a v úzké vazbě na ni zajistit dítěti dostatek mnohostranných a přiměřených podnětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení.

Ve shodě s pojetím autorek není cílem publikace „nálepkování“ dětí, ale je prostředkem pro zajištění odpovídající vzdělávací nabídky a vhodného pedagogického vedení.

Publikace poutavou a nenásilnou formou poskytuje rodičům i učitelům informace, jak probíhá vývoj dítěte od časných etap do věku školního, co by mělo dítě zvládat v předškolním věku, kam by mělo „dojít“, než nastoupí do školy. Nabízí inspiraci pro přímou práci s dítětem, vycházející z jeho vývojových potřeb, a dává možnost, jak je zjistit. Zde je těžiště publikace, neboť rodiče či učitelé mohou sami vývojovou úroveň dítěte diagnostikovat.

Diagnostika vychází z průřezových vývojových řad. Avšak samy autorky upozorňují, že při jejich užití je potřeba být obezřetnými, jelikož existují odchylky ve vývoji, které nemusejí být známkou vážného opoždění dítěte. Nemělo by proto docházet ke zvýšenému tlaku na dítě vzhledem k nedosažení uvedených věkových norem. Materiál by měl být inspirací, nikoli „dogmatem“.

Diagnostika nemůže být jednorázovou záležitostí, jelikož předškolák je závislý na svém okamžitém nastavení a vyladění, proto pomáhá opakované sledování.

	Morfologicko-syntaktická rovina	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
34	Mluví ve větách, k podstatným jménům a slovesům postupně přidává přídatná jména, zájmena atd.	3			
35	Rozlišuje mezi jednotlivým a množným číslem	3			
36	Sklonuje	3			
37	Tvoří souvětí souřadná	3			
38	Tvoří souvětí podřadná	3,5-4			
39	Užívá čas minulý, přítomný, budoucí	4-5			
40	Užívá všechny druhy slov	4-5			
41	Mluví gramaticky správně	4-5			
42	Pozná nespřávně utvořenou větu	5-6			
43	Do příběhu doplní slovo ve správném tvaru	5-6			

	Pragmatická rovina	věk	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
44	Upřesňuje verbální formu komunikace, pomocí řeči dosahuje cíle	3			
45	Řekne svoje jméno, jména sourozenců, kamarádů	3-3,5			
46	Mluví nenuceně, pokouší se o krátkou konverzaci	3,5-4			
47	Spontánně informuje o zážitcích, pocitech, přáních	4			
48	Předá krátký vzkaz	4			
49	Řečový projev po obsahové i formální stránce odpovídá kritériím běžné konverzace	5-6			
50	Aktivně a spontánně navazuje řečový kontakt s děmi i dospělými	5-6			
51	Dodržuje pravidla konverzace a společenského kontaktu	5-6			
52	Dokáže zformulovat otázku, adekvátně odpovědět na otázku (samostatně a smysluplně)	5-6			
53	Smysluplně vyjádří myšlenku, nápod, mínění, popíše situaci, událost, vyjádří svoje pocity, prožitky...	5-6			
54	Řekne svoje jméno a příjmení, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitele, svoji adresu	5-6			

příloha R43: Do příběhu doplň slovo ve správném tvaru

„Copak budeme dnes dělat?“ přemýšlely v sobotu ráno. „Půjdeme do ZOO,“ řekl nachystala pro každého svatečnu a pro Punta připravila vodítko. „Bez do ZOO nesmíš!“ raději bez , ale když Punta slyšel, že uvidí raději bez , smířil se s . A navíc - v ZOO prý bude i losí věděli, že na los se dá něco vyhrát. Třeba věnec bylo něco. V ZOO bylo pěkně. Nejvíce se Ty se tahaly o a běhaly rychle jako . Ston na sebe střikali se tvářil přísně a měla problém s pitím. zvířata moc líbila, ale hlavně čekal na sosování. Kde ty losy mají? „Puntu, podívej,“ řekla najednou chvíli koukal, ale potom mu to došlo. Tak tohle je ten los! A byl tak pěkný, že ani nevědilo, že nevyhrál věnec